

KULTURA

subotom

AUTOPORTETI JAGODE KALOPER U MUZEJU SUVREMENE UMJETNOSTI ISTRE

AUTOILUSTRACIJA emotivnih stanja

Piše Vedran ŠILIPETAR
Snimio Manuel ANGELINI

U prostorima stare tiskare, Muzeja suvremene umjetnosti Istre, a u sklopu 59. festivala igranog filma u Puli, otvorena je izložba istaknute zagrebačke likovne umjetnice i glumice Jagode Kaloper. Izložba pod nazivom *Autoportret* otvorena je u prisustvu ravnateljice festivala Zdenke Višković Vukić i pred pretežno filmskom publikom i kolegama iz branše, a inaugurirali su je muzejski savjetnik MSUI-ja Mladen Lučić i ravnateljica Gorka Ostojić Cvajner. Pula

AUTORICA JE ZA SVOJE UZELA PORTRETIRATI RAZNE EPONE IZ SVOJEG ŽIVOTNOG STVARALAŠTVA NA NAČIN SVOJSTVEN KONCEPTUALISTIČKOJ LIKOVNOJ PRAKSI IZ VREMENA KADA SU NOVE UMJETNOSTI I NOVI MEDIJI NA VELIKA VRATA ULAZILI NA SCENU

koja ovih dana diše i odiše film(ski) pozdravila je nastup ove zapažene umjetnice, čije su uloge obilježile pojavu sociološko osviještenih i "ozloglašanih" filmova crnog vala ex Yu kinematografije.

Izložba je prije svega autoričina

autorefleksija, svojevrsna introspekcija, preispitivanje duhovnih i fizičkih promjena iskazano u nekoliko tematski srodnih, a tehnički opet različitih serija. Tako su izloženi ciklusi za pulsku priliku podijeljeni u četiri cjeline - "Repro-

dukcije" od 14 kompleta od po 9 komada veličine A4 iz perioda od 1974. do 1985. godine (Xerox fotokopije 63 x 90 cm), zatim "Reprodukcije naslovnica", odnosno 30 povećanih stillova iz filma *Žena u ogledalu*, 2010. - 2012., inject print na 200 gr. foto papiru 90 x 120 cm, nadalje 11 crno-bijelih (štrih) stillova s dopisanim tekstovima, 1965. - 2012. godine, inject print na 200 gr. foto papiru, flomaster, 90 x 120 cm, kao i 20 komada oslikanih stillova, 1965. - 2012., akril, inject print 90 x 120 cm.

Jagoda Kaloper rođena je 1947. u Zagrebu; 1970. završava Akade-

miju likovnih umjetnosti. Bavila se grafičkim uređivanjem časopisa, opremom knjiga, plakata i kataloga, scenografijom i kreacijom kompletnih likovnih identiteta u industriji. Za likovna ostvarenja dobila je nagradu Zagrebačkog salona, priznanja za ilustraciju, a dobitnica je i niza drugih vrijednih nagrada i priznanja. Od 1965. godine do danas ostvarila je dvadesetak (većinom glavnih) ženskih filmskih uloga. Za filmska ostvarenja dobila je nagradu Grada Zagreba Kula Lotrščak, Srebrnu Arenu i Zlatnu Arenu u Puli te nagradu Carica Teodora u Nišu.

AUTOPORETETI JAGODE KALOPER U PROSTORIMA STARE TISKARE MUZEJA SUVREMENE UMJETNOSTI ISTRE

Autoilustracija emotivnih i duševnih stanja

Novi radovi...

... i stare slike

Piše Vedran ŠILIPETAR
 Snimio Manuel ANGELINI

Mladen Lučić majstor je izložbenog postava pa se tako i ovaj put alternativni štih autoričnih radova u potpunosti sljubio sa zadanim prostorom. Kao sugrađanin i pripadnik generacije koja je svoje "zlatno" doba proživljavala sedamdesetih godina te kao vrsni poznavatelj njezinog kompletnog angažmana, Lučić je o radu Jagode Kaloper rekao da je u svojoj umjetnosti zarana počela s onim što karakterizira i umjetnost našeg vremena: preispitivanje i bilježenje vlastitog psihofizičkog stanja te njegovih promjena uvjetovanih utjecajem životne sredine i prolaznošću vremena.

- Autoportreti, rađeni sedamdesetih godina, nastali su direktnim prislanjanjem autoričina lica i tijela na fotokopirni aparat te otisnuti na Xerox papire u prirodnoj veličini. Radilo se o sugestivnom i rezolutnom odgovoru na javnu percepciju lika prelijepe filmske glumice, preispitivanju odnosa javno-privatno, ali to je ujedno bila i autoričina potraga za vlastitim identitetom. Jagoda je već prvom, procesualno i tehnološko inovativnim autoportretima započela svoju specifičnu umjetničku odiseju kroz koju autorefleksivnim postupcima analizira svoj život u suodnosu s uvriježenim zakonitostima društvenog ponašanja.

Taj njen životni put zasnovan je na nesvakidašnjem dualizmu: filmskog glamura i obične žene, koja kada sidi s pozornice postaje jednostavnom domaćicom, majkom i ženom, zapisao je Lučić u katalogu izložbe.

Serijski radovi kronološki prati glumičinu karijeru, dok zadnja grupa odaje autoričine slikarske afinitete. Jarkim kolorističkim nanosima impresionističke provenijencije Kaloper disbalansira pozitivno-nega-

Jagoda je već prvom, procesualno i tehnološko inovativnim autoportretima započela svoju specifičnu umjetničku odiseju kroz koju autorefleksivnim postupcima analizira svoj život u suodnosu s uvriježenim zakonitostima društvenog ponašanja. Taj njen životni put zasnovan je na nesvakidašnjem dualizmu: filmskog glamura i obične žene, koja kada sidi s pozornice postaje jednostavnom domaćicom, majkom i ženom

Jagoda Kaloper, Mladen Lučić, Gorka Ostojić Cvajner i Zdenka Višković Vukić

ativni prostor u svrhu akcentiranja i fokusiranja gledatelja na bitno. Po riječima povjesničarke umjetnosti Gorka Ostojić Cvajner, zagrebačka se autorica bavi kirurškim seciranjem same sebe, dok je tijekom svoje filmske karijere otvorila neke nove putove, a pritom nije zaboravila da je likovna umjetnica.

Naime, mnogi će karijeru Jagode Kaloper poistovjetiti s ulogama iz Makavejevljevih, Papićevih i Žižićevih filmova, dok je manje poznato da je ona i educirana likovna umjetnica, koja je zajedno s Daliborom Martinisom i Sanjom Iveković bila jedna od onih koja je svojevremeno prekidala višestoljetnu vezu s akademizmom. A upravo je antiakademizam i konceptualistički pristup izražen i u ovoj, za festivalsku priliku prihvatljivoj izložbi. Sraz relativno jeftinih i anarhistički nabijenih printova na Xeroxu

i fino promišljenih crno-bijelih stilova s dopisanim tehnikama s jedne strane te reprodukcije iz filma *Žena u ogledalu* i oslikanih stilova tematski su povezani u cjelinu koja zaokružuje životni i radni put Kaloper.

Autorica je, naime, za cilj uzela portretirati razne epohe iz svojeg životnog stvaralaštva na način svojstven konceptualističkoj likovnoj praksi iz vremena kada su nove umjetnosti i novi mediji na velika vrata ulazili na scenu. Kronološki, printovi na Xeroxu ilustracija su mlade buntovnice koja svojim "boticelijevskim" uvojcima i pomalo bezosjećajnim izrazima lica izražava dinamizam i tendenciju za promjenama unutar društva, sebe same i društvenog poretka uopće, dok izraženi kinetizam i snažni crno-bijeli kontrasti vraćaju u neka minula vremena, u kojima je svaka intervencija

Glumica, slikarica, umjetnica...

Autorica sa svojim autoportretima

potpomognuta tehničkim pomagala bila avangardni čin.

Megapikselizirane reprodukcije žene s ogledalom nejasna su i mutna slika žene u svojoj zreloj fazi, moguće ne sasvim zadovoljne svim segmentima života, ali vrlo smirene i pomirene s činjenicama o neumitnosti životnih nedaća. U 11 crno-bijelih stilova najelegantnije su i popartistički tretirani radovi koji svojom čistoćom prkose kolorističkim intervencijama namjerno kičaste i ciljano navističke provenijencije. Za pretpostaviti je da je autorica smisljeno htjela na oprečne

načine dočarati različita emotivna stanja, ne samo svoja, nego i stanja svoje najbliže okoline i sredine u kojoj živi i radi.

Ako je postavangardistička likovna praksa rušila dotad uspostavljene kanone i imala tendenciju srušiti akademski način razmišljanja, u svojoj osnovi sigurno nije imala u vidu da će gledano iz aspekta gestalt psihologije Parmigianinov autoportret u zrcalu biti velika inspiracija, ostati bezvremenska inspiracija nadolazećim naraštajima.

Izložba se može razgledati do 5. kolovoza.